

Sygn. akt I C 2440/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2018r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu w I Wydziale Cywilnym, w składzie:

Przewodniczący: SSR Michał Włodarek

Protokolant: sekr. sąd. Anna Dulas

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 listopada 2018r.

sprawy z powództwa **s. (...) W. w upadłości likwidacyjnej w W. (KRS (...))**

przeciwko pozwanemu **M. F. (PESEL (...))**

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego M. F. na rzecz powoda s. (...) W. w upadłości likwidacyjnej w W. kwotę 37.050,00zł (trzydzieści siedem tysięcy pięćdziesiąt złotych 00/100) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 13 grudnia 2016r. do dnia zapłaty,
2. zasądza od pozwanego M. F. na rzecz powoda s. (...) W. w upadłości likwidacyjnej w W. kwotę 5.461,00zł (pięć tysięcy czterysta sześćdziesiąt jeden złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 3.600,00zł (trzy tysiące sześćset złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 2440/18

UZASADNIENIE

W dniu 14 maja 2018r. powód s. (...) W. w upadłości likwidacyjnej z/s w W. skierował do elektronicznego postępowania upominawczego żądania zasądzenia od pozwanego M. F. kwoty 37.050,00zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 13 grudnia 2016r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Powód oparł swoje roszczenie, w szczególności na podstawie art. 26 ust. 3 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo kredytowych i art. 19 § 2 ustawy prawo spółdzielcze.

W postępowaniu tym w sprawie o sygn. akt Nc – e (...) stwierdzono brak podstaw do wydania nakazu zapłaty.

W odpowiedzi na pozew pozwany M. F. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenia od powoda na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu tego kwalifikowanego pism procesowego pozwany podniósł zarzut barku legitymacji syndyka do dochodzenia roszczeń wskazanych w pozwie, a ponadto wskazał na pozorność jego oświadczeń woli i skuteczność czynności prawnych, które to oświadczenia obejmowały, w szczególności jego członkostwa w S. (...) W. z/s w W. oraz pozostałych dokumentów.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny.

Postanowieniem Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy, X Wydziału Gospodarczego z dnia 5 lutego 2015r. w sprawie o sygn. akt X GU 53/15 ogłoszono upadłość dłużnika Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej w W. z/

s w W. z możliwością zawarcia układu, natomiast postanowieniem tego Sądu z dnia 19 marca 2015r. w sprawie o sygn. akt X GUp 87/15 zmieniono sposób prowadzenia postępowania upadłościowego w ten sposób, że postępowanie upadłościowe z możliwością zawarcia układu zmieniono na postępowanie obejmujące likwidację majątku upadłego.

(postanowienie X GU 53/15 k. 28, postanowienie X GUp 87/15 k. 29)

W dniu 16 maja 2013r., na podstawie uchwały Zarządu nr 969/13, pozwany M. F. został przyjęty w poczet członków S. (...) W. z/s w W..

Pozwany zadeklarował oraz opłacił w całości udział obowiązkowy i dodatkowe udziały w liczbie (...).

Pozwany wpłacił na rzecz S. (...) W. z/s w W. tytułem udziałów obowiązkowych i nieobowiązkowych, pomniejszonych o ewentualne dokonane wpłaty z tytułu odpowiedzialności członków Kasy do podwójnej wysokości wpłaconych udziałów kwotę w łącznej wysokości 37.050zł.

Stosownie do treści § 59 pkt 5 statutu S. (...) W. z/s w W. z dnia 24 kwietnia 2014r. odpowiedzialność członków za straty powstałe w kasie jest równa podwójnej wysokości wpłaconych udziałów.

W 2014r. S. (...) W. z/s w W. zanotowała stratę w wysokości 2.469.289.473,26zł.

Decyzją z dnia 28 października 2016r. nr 1/10/2016 S. (...) W. w upadłości likwidacyjnej z/s w W. postanowił o odpowiedzialności członków kasy za straty bilansowe kasy do podwójnej wysokości wpłaconych udziałów.

W dniu 21 listopada 2016r. pozwany został wezwany do pokrycia strat do wysokości dwukrotności wpłaconych udziałów, czego nie uczynił.

(deklaracja członkowska k. 45, oświadczenie k. 46, wyciąg z ksiąg rachunkowych k. 47, tekst jednolity statutu k. 48-67, uchwała k. 68, 175-176sprawozdanie finansowe (...) za 2014r. k. 69-87, sprawozdanie z działalności (...) za rok obrotowy 2014 k. 88-92, decyzja k. 93-94, 95- 96-97, wezwanie do pokrycia strat k. 98-100, opinia i raport k. 177-191)

Prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie z dnia 23 sierpnia 2018r. w sprawie o sygn. akt V K 174/18 pozwany M. F. został skazany za przestępstwa z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zb. z art. 297 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk na karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby lat 5 oraz karę grzywny 100 stawek dziennych przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 50,00zł. Ponadto zobowiązano pozwanego do częściowego naprawienia szkody poprzez wpłatę na rzecz powoda Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej w W. z/s w W. kwoty 120.000,00zł.

(kopia aktu oskarżenia k. 124-143, wyrok V K 174/18 k. 232-233, 239-240, dokumenty płyty Cd k. 315)

Sąd Rejonowy zważył, co następuje.

Powództwo podlega uwzględnieniu w całości.

Na wstępie należy wskazać, iż wobec treści prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie z dnia 23 sierpnia 2018r. w sprawie o sygn. akt V K 174/18 bezprzedmiotowy okazał się wniosek pozwanego o zawieszenie postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt 4 kpc.

Następnie trzeba podkreślić, iż w ocenie Sądu nie budzi w świetle przepisów ustawy z dnia 28 lutego 2003 prawo upadłościowe (Dz. U. 2017.2344 – j.t. ze zm.), w szczególności art. 61, 75 ust. 1, art. 173, art. 160 ust. 1 i art. 169, iż syndyk masy upadłości posiada tytuł prawny do ustalenia i do dochodzenia roszczeń w stosunku do członków kasy na podstawie art. 26 ust. 3 ustawy z dnia 5 listopada 2009r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych (Dz. U. 2017.2065 – j.t. ze zm.) w zw. z art. 19 § 2 ustawy z dnia 16 września 1982r. prawo spółdzielcze (Dz. U. 2018.1285 – j.t.).

Nie jest przy tym zasadny podnoszony przez pozwanego zarzut pozorności z art. 83 kc.

Z pozornością czynności prawnej mamy do czynienia wówczas, gdy strony świadomie tworzą czynność prawną ujawnioną, której treść nie stanowi odzwierciedlenia ich rzeczywistych zamiarów – ich woli. Strony stwarzają pozór rzeczywistego dokonania czynności prawnej o określonej treści, podczas gdy tak naprawdę nie chcą wywołać żadnych skutków prawnych, lub też wywołać inne, niż w pozornej czynności deklarują.

Trzy niezbędne elementy czynności prawnej pozornej to złożenie oświadczenia tylko dla pozorów, złożenie go drugiej stronie czynności i zgoda tej strony na dokonanie czynności dla pozorów, przy czym te trzy elementy muszą występować łącznie.

W konstrukcji pozorności wyróżnia się czynność pozorną (symulowaną) oraz „tajne” porozumienie określane mianem ukrytej czynności prawnej (czynność dysymulowana). Jednakże czynność ukryta jest w pewien sposób powiązana z ujawnionym przez strony oświadczeniem woli, a związek ten może być zakresowo różny.

Istotny sens przepisu art. 83 § 1 zd. 1 kc sprowadza się do tego, że przeznaczone „na zewnątrz” oświadczenie należy uznać za nieważne, ponieważ w świetle porozumienia „tajnego” brak mu konstytutywnej cechy każdego oświadczenia woli, jakim jest zamiar wywołania skutków prawnych”.

Ustalając rzeczywisty zamiar stron, Sąd bierze pod uwagę oświadczenia stron czynności prawnej, w których strony wyjaśniają sposób rozumienia tego oświadczenia, a także inne zachowania stron podjęte po złożeniu spornego oświadczenia woli, w szczególności sposób realizowania uprawnień i obowiązków wynikających z tego oświadczenia – por. wyrok SA w Łodzi z dnia 1 sierpnia 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 222/14, opubl. L..

Powyższe należy również oceniać przez pryzmat treści art. 83 § 2 kc.

W kontekście zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, nie sposób uznać, że czynność prawna mająca na celu uzyskanie przez pozwanego członkostwa Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej w W. z/s w W. nie miała celu faktycznego i realnego.

Niewątpliwie jest, iż pozwany posiada status członka S. (...) W. z/s w W. w rozumieniu art. 10 ust. 1 i n. ustawy z dnia 5 listopada 2009r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych (Dz. U. 2017.2065 – j.t. ze zm.) w zw. z art. 15 § 2 i n. ustawy z dnia 16 września 1982r. prawo spółdzielcze (Dz. U. 2018.1285 – j.t.) albowiem bez uzyskania tej cechy podmiotowej nie byłby uprawniony do uzyskania świadczeń pieniężnych, o których mowa art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 5 listopada 2009r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych (Dz. U. 2017.2065 – j.t. ze zm.).

Nie jest w tym kontekście skuteczna forsowana przez pozwanego w przywołanym zakresie próba różnego rozumienia jego sytuacji prawnej, którą pozwany interpretuje w zależności od tego czy ma zostać uposażony, tj. uzyskać pożyczkę pieniężną, czy też w sytuacji gdy jest podmiotem odpowiedzialnym, tj. uczestniczyć w partycypacji straty.

Ponadto należy mieć na względzie, iż w warunkach przedmiotowej sprawy zaistniały okoliczności, o których mowa w treści art. 11 kpc, który to przepis statuuje zasadę związania ustaleniami wyroku karnego ze skutkami erga omnes.

Określona w art. 11 kpc moc wiążąca wyroku karnego oznacza, że w sprawie cywilnej niedopuszczalne jest dokonywanie jakichkolwiek własnych ustaleń co do tych okoliczności, którymi, zgodnie z omawianym przepisem, sąd jest związany w postępowaniu cywilnym. Okoliczności te nie mogą być przedmiotem postępowania dowodowego ani oceny sądu, a więc nie ma do nich zastosowania zasada swobodnej oceny dowodów (art. 233 kpc), a sąd w sprawie cywilnej dokonuje tylko subsumcji pod odpowiedni przepis prawa materialnego cywilnego wiążących ustaleń wynikających z wyroku karnego oraz ewentualnych własnych ustaleń dotyczących pozostałych okoliczności istotnych w rozpoznawanej sprawie. Istota związania sądu cywilnego skazującym wyrokiem karnym wyraża się w tym, że w skład podstawy faktycznej rozstrzygnięcia sądu cywilnego wchodzi czyn opisany w sentencji karnego wyroku skazującego, a

sąd ten pozbawiony jest możliwości dokonywania ustaleń w tym zakresie, w tym w szczególności ustaleń odmiennych niż przeniesione na podstawie tego wyroku z procesu karnego.

Pozorności oświadczenia woli nie przy tym można domniemywać. Ciężar wykazania, iż oświadczenie woli zostało złożone dla pozorów spoczywa na stronie, która z pozorności czynności prawnej wywodzi dla siebie skutki prawne.

Obowiązkiem pozwanego było więc przytoczenie okoliczności faktycznych, z których wywodzi roszczenie (art. 187 § 1 pkt 2 kpc) i wskazanie na dowody, których przeprowadzenie potwierdzi zasadność jego twierdzeń o faktach (art. 232 kpc i art. 6 kc).

Zgodnie z zasadami procesu cywilnego ciężar gromadzenia materiału dowodowego spoczywa na stronach (art. 232 kpc., art. 3 kpc, art. 6 kc). Jego istota sprowadza się do ryzyka poniesienia przez stronę ujemnych konsekwencji braku wywiązania się z powinności przedstawienia dowodów. Skutkiem braku wykazania przez stronę prawdziwości twierdzeń o faktach istotnych dla sprawy jest tylko to, że twierdzenia takie zasadniczo nie będą mogły leżeć u podstaw sądowego rozstrzygnięcia. Strona, która nie udowodni przytoczonych twierdzeń, utraci korzyści, jakie uzyskalaby aktywnym działaniem (por. wyrok s.apel w B. z dnia 28 sierpnia 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 286/14, opubl. LEX nr 1511625).

Mając na względzie powyższe należy stwierdzić, iż pozwany uzyskał członkostwo w Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo – Kredytowej w W., zadeklarował i opłacił udziały, który zostały przez kasę przyjęte, a ponadto uzyskał pożyczkę pieniężną. Przedstawione okoliczności wskazują na ważność członkostwa pozwanego, które rodzi skutki prawne wynikające, w szczególności z przepisów ustawy z dnia 16 września 1982r. prawo spółdzielcze (Dz. U. 2018.1285 – j.t.) i z dnia 5 listopada 2009r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych (Dz. U. 2017.2065 – j.t. ze zm.), w tym obowiązek art. 26 ust. 3 ustawy z dnia 5 listopada 2009r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych (Dz. U. 2017.2065 – j.t. ze zm.) w zw. z art. 19 § 2 ustawy z dnia 16 września 1982r. prawo spółdzielcze (Dz. U. 2018.1285 – j.t.).

Stosownie do treści art. 19 § 2 ustawy z dnia 16 września 1982r. prawo spółdzielcze (Dz. U. 2018.1285 – j.t.) członek spółdzielni uczestniczy w pokrywaniu jej strat do wysokości zadeklarowanych udziałów, natomiast na podstawie art. 26 ust. 3 ustawy z dnia 5 listopada 2009r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych (Dz. U. 2017.2065 – j.t. ze zm.) odpowiedzialność członków kas za straty powstałe w kasie, może zostać podwyższona w statucie kasy do podwójnej wysokości wpłaconych udziałów.

Artykuł 19 § 2 ustawy z dnia 16 września 1982r. prawo spółdzielcze (Dz. U. 2018.1285 – j.t.) określa zakres, w jakim członek kasy uczestniczy w pokrywaniu jej strat bilansowych. Wyznacza on jego górną granicę, którą jest wartość nominalna udziału określona w statucie (art. 13 zd. 2 w/w ustawy). Jeżeli w kasie istnieje obowiązek objęcia większej liczby udziałów obowiązkowych lub członek objął udziały nadobowiązkowe, wówczas wspomniana granica uczestnictwa członka w stratach bilansowych kasy jest określana przez iloczyn wyznaczony przez liczbę wszystkich objętych udziałów i wartość nominalną udziału określoną w statucie. Stopień, w jakim wszyscy członkowie uczestniczą w pokrywaniu strat bilansowych kasy, może zostać na podstawie statutu podwyższony do podwójnej wysokości wpłaconych udziałów (por. art. 26 ust. ustawy z dnia 5 listopada 2009r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych (Dz. U. 2017.2065 – j.t. ze zm.)). Jest to zatem wyjątek od reguły z art. 19 § 2 ustawy z dnia 16 września 1982r. prawo spółdzielcze (Dz. U. 2018.1285 – j.t.), która zakłada, że członek uczestniczy w pokrywaniu strat do wysokości zadeklarowanych udziałów.

Przepis art. 26 ust. 3 ustawy z dnia 5 listopada 2009r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych (Dz. U. 2017.2065 – j.t. ze zm.) należy odczytywać w jego kontekście prawnym. Bilans kasy może wykazywać nadwyżkę bilansową albo stratę. Nadwyżka bilansowa zostaje przeznaczona na zwiększenie funduszu zasobowego lub uzupełnienie udziałów uprzednio przeznaczonych na pokrycie straty bilansowej, natomiast straty bilansowe pokrywane są z funduszu zasobowego, a w części przekraczającej fundusz zasobowy – z funduszu udziałowego – por. art. 26 ust. 1 i 2 w/w ustawy.

Zatem źródłem pokrycia straty bilansowej mogą być również wpłaty członków do podwójnej wysokości wpłaconych udziałów.

Dodatkowa odpowiedzialność członków za straty kasy wystąpi natomiast dopiero, gdy fundusze zasobowy i udziałowy zużyto do jej pokrycia.

Konsekwencją wystąpienia dodatkowej odpowiedzialności członków będzie ich obowiązek polegający na wniesieniu do kasy dodatkowych dopłat w terminach określonych w statucie, których górna wysokość odpowiada art. 26 ust. 3 w/w ustawy

O roszczeniu ubocznym orzeczono w oparciu o treść art. 481 § 1 i 2 - 2⁴ kc.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 108 § 1 kpc w z art. 98 § 1 – 3 kpc oraz na podstawie § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2015.1800 ze zm.) oraz w oparciu o treść art. 13 ust. 1 i art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. 2018.300 – j.t. ze zm.) i art. 1 ust. 1 pkt 2 i art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 16 listopada 2006r. o opłacie skarbowej (Dz. U. 2018.1044 – j.t. ze zm.).

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji wyroku.